

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет психології та соціальної роботи
*Кафедра загальної психології
і психологічного консультування*

ПРАКТИКУМ З ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Методичні рекомендації

до практичних занять з курсу
«Практикум з загальної психології»
для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Одеса
2023

УДК 159.9(076.5)
П691

Укладач

Т. Д. Мостова, кандидат психологічних наук, викладач кафедри загальної психології і психологічного консультування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

З. О. Кіресва, доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної психології і психологічного консультування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Н. В. Родіна, доктор психологічних, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рекомендовано вченою радою факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова (*протокол № 1 від 20 вересня 2023 р.*)

П691 Практикум з загальної психології : метод. рекомендації до практичних занять з курсу «Практикум з загальної психології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» / укладач Т. Д. Мостова. — Одеса, 2023. — 32 с.

У методичних рекомендаціях розкривається програма курсу, даються вказівки для опанування матеріалом психологічного напрямку, рекомендації допомагають при роботі на практичних заняттях, оформленні робіт при самостійному виконанні завдань, при підготовці до поточного контролю.

Розраховано на здобувачів 2 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія».

УДК 159.9(076.5)

© Мостова Т. Д., укладання, 2023

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2023

ЗМІСТ

Загальні відомості.....	5
Зміст та структура навчальної дисципліни.....	8
Теми практичних занять.....	12
Самостійна робота.....	13
Методи навчання та контролю.....	14
Питання для підсумкового контролю.....	18
Рекомендована література.....	22

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Методичні рекомендації з курсу «Практикум з загальної психології» розроблені на кафедрі загальної психології і психології розвитку особистості ОНУ імені І.І. Мечникова на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачівд спеціальності 053 «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія». Згідно з навчальним планом «Практикум з загальної психології» є дисципліною обов'язковою і її вивчення здійснюється на 2-му курсі навчання здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалаврський рівень).

Актуальність даного курсу

Дисципліна «Практикум з загальної психології» інтегрує знання студентів по багатьох, дисциплінах, пов'язаний з курсами «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Вікова психологія», «Математичні методи у психології». Вивчення дисципліни «Практикум із загальної психології» сприятиме практичній підготовці психологів щодо надання ними психологічної допомоги окремим людям, організаціям, установам у вирішенні різних проблем життєдіяльності у складних економічних і соціальнопсихологічних умовах, що склалися в Україні.

Мета викладання дисципліни «Практикум з загальної психології» є сформувати знання про специфіку дослідження когнітивної, емоційно-вольової сфер, індивідуально-типологічних та мотиваційних властивостей особистості, вміння і навички проведення психологічних досліджень, аналізу та інтерпретації отриманих результатів. Використання напрацьованих програм і вміння проводити психологічні дослідження в різних областях психології; обробки й інтерпретації протоколів; уміння становити психологічний і поведінковий портрет особистості.

Завдання:

- освоїти всі етапи емпіричного дослідження;
- ознайомити студентів із системою понять і подань що дозволяють

аналізувати емпіричне дослідження;

- оволодіти придбання студентами навичок роботи з конкретними методиками, які мають широку область застосування;

- сформувати вміння практично вивчати найважливіші психологічні характеристики людини як індивіда, суб'єкта діяльності, особистості, індивідуальності;

- оволодіти вмінням виявляти психологічні особливості людини при проведенні професійного вітбору, навчання й адаптації персоналу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- можливості психологічного дослідження;

- основи психологічного виміру й шкалювання;

- способи збору, обробки й подання емпіричних даних у психологічному дослідженні;

- специфіку й види психологічного експерименту, спостереження й опитування;

- джерела помилок у психологічних дослідженнях;

вміти:

- формулювати проблеми, гіпотези й завдання психологічного дослідження;

- планувати емпіричне психологічне дослідження, обирати методи збору й обробки даних, формувати вибірку та інструментальні засоби застосування інноваційних підходів;

- готувати й здійснювати психологічний експеримент, спостереження й опитування;

- реєструвати емпіричні результати, вести протоколи психологічних досліджень;

- розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності;

- описувати поведінку людей у процесі дослідження;

- використовувати методи дослідження пізнавальних і емоційних процесів, психічних станів, індивідуально-психологічних особливостей і спілкування;
- використовувати емпіричні результати для прогнозування психічних явищ і управління ними в процесі практичної діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Дослідження пізнавальних психічних процесів

Тема 1. Відчуття. Методики дослідження відчуттів.

Практичне заняття №1.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості й види відчуттів, класифікація методів дослідження відчуттів.

II. Проведення дослідження:

Дослідження різних видів відчуттів:

1. Дослідження ролі тактильних відчуттів у пізнавальній діяльності людини.
2. Методика вивчення порогів чутливості.
3. Методика дослідження провідних типів аналізаторів.
4. Визначення порогу тактильної чутливості різних ділянок шкіри.
5. Визначення нижнього абсолютного порогу слухової чутливості.
6. Методика «Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини».

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. - К. : Каравела, 2011.

– 464 с.

3. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.

Тема 2. Сприйняття. Методики дослідження сприйняття.

Практичне заняття №2.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості та види сприйняття.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей сприйняття:

1. Дослідження зорових ілюзій та сприйняття неоднозначних об'єктів.
2. Дослідження сприйняття часу
3. Дослідження пізнавального контролю під час сприйняття
4. Дослідження особливостей сприйняття форми при пасивному й активному дотику В. К. Гайди й В. В. Шматкова.

5. Визначення домінуючого типу сприйняття за роботою провідних аналізаторів.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.
2. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.

Тема 3. Уявлення. Методики дослідження уявлень.

Практичне заняття №3.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості

та види уявлень.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей уявлень:

1. Дослідження просторових уявлень методом хронометрії розумових дій за методикою Шепарда.

2. Оцінка яскравості-чіткості уявлень за методом саморанжирування за допомогою опитувальника Д. Маркса.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Загальна психологія : практикум [текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.
3. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. - К. : Каравела, 2011. – 464 с.
4. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.
4. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
5. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.
6. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир :

ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

7. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.

8. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 3-тє вид. - К.: Каравела, 2012. - 248 с.

Тема 4. Уява. Методики Дослідження уяви.

Практичне заняття №4.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості та види уяви.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей уяви:

3. Дослідження просторових уявлень методом хронометрії розумових дій за методикою Шепарда.

4. Оцінка яскравості-чіткості уявлень за методом саморанжирування за допомогою опитувальника Д. Маркса.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

2. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

3. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально

методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.

Тема 5. Пам'ять. Методики дослідження пам'яті.

Практичне заняття №5.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості види й процеси пам'яті. Мнемічні прийоми.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей пам'яті:

1. Вимірювання об'єму короткочасної пам'яті за методом Джекобсона.
2. Дослідження опосередкованого запам'ятовування.
3. Дослідження безпосереднього й опосередкованого запам'ятовування за методикою подвійної стимуляції Лурія й Леонтьєва.
4. Дослідження переважного типу запам'ятовування.
5. Вимірювання об'єму оперативної пам'яті.
6. Дослідження короткочасної зорової й слухової пам'яті на числа й букви.
7. Дослідження ефективності опосередкованого запам'ятовування (метод піктограм)

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
2. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.
3. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І.,

Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

Тема 6. Мислення. Методики дослідження мислення.

Практичне заняття №6.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості й види мислення.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей мислення:

1. Дослідження здатності до узагальнення і абстрагування.
2. Дослідження здатності до виділення суттєвих ознак
3. Дослідження абстрактного мислення (закономірності числового ряду).
4. Дослідження конструктивного мислення.
5. Дослідження просторового мислення.
6. Дослідження понятійного мислення за допомогою методик: «Порівняння понять», «Виключення зайвого», «Логіка зв'язків», «Логічність умовиводів».
7. Дослідження аналітичного мислення за допомогою методик «Логічні закономірності» Ліпмана, «Оцінка кількісних відносин», «Встановлення закономірностей».
8. Визначення лабільності-ригідності мислення за допомогою методики словесного лабіринту.
9. Дослідження наочно-образного мислення допомогою методики піктограм А.Р. Лурії.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної

психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

Тема 7. Мова. Методики дослідження мови і мовлення.

Практичне заняття №7.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості й види мови.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей мовленевої сфери особистості:

1. Дослідження ригідності мови.
2. Дослідження темпу усної мовленевої діяльності.
3. Оцінка мовця за допомогою методу семантичного диференціала Ч.

Осгуда.

4. Аудіровання мови (побудова індивідуального профілю аудитора).
5. Дослідження еготизму мовлення.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.
3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.
3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
5. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.

Тема 8. Увага. Методики дослідження уваги.

Практичне заняття №8.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, властивості й види уваги.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей уваги:

1. Вимірювання концентрації уваги методом Пьерона - Рузера.
2. Дослідження рівня вибірковості уваги (за Мюнстербергом).
3. Дослідження стійкості уваги і динаміки працездатності (таблиці Шульте).
4. Дослідження перемикання уваги «Інтелектуальна лабільність».

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Дормашев Ю. Б., Романов В. Я. Психологія уваги. URL: <https://cutt.ly/tMqQOLF>

2. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

3. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.
4. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

Змістовий модуль 2. Дослідження емоційно - вольових процесів

Тема 9. Дослідження вольових процесів.

Практичне заняття №9.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, поняття емоційно-вольових процесів, поняття довільних і мимовільних процесів, воля й вольова регуляція, локус контролю.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей вольової сфери особистості:

1. Самооцінка сили волі.
2. Дослідження довільного самоконтролю в емоційній сфері, діяльності та поведінці.
3. Дослідження локусу суб'єктивного самоконтролю (за Є.Ф.Бажіним).
4. Дослідження наполегливості.
5. Дослідження імпульсивності (тест-опитувальник В.А.Лосенкова)
6. Методика "Ціль-Засіб-Результат" (ЦЗР) А. Карманова.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ.

вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.

3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

Тема 10. Дослідження емоційних процесів.

Практичне заняття №10.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, загальна характеристика понять «емоції» і «почуття».

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей емоційної сфери:

1. Визначення рівня емоційності.
2. Дослідження емоційної чуйності (Меграбян/Эпштейн).
3. Дослідження настроїв (А. Лутошкін).
4. Методика діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності й настрою (САН).
5. Фізіономічний тест Куніна.
6. Особистісна шкала проявів тривоги (Дж.Тейлор, адаптація Т.А. Немчина).
7. ослідження тривожності (Ч.Д. Спилбергер, адаптація Ю.Л. Ханін).
8. Дослідження емпатичних тенденцій (Меграбян/Эпштейн).
9. Визначення рівня оптимізму.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Ізард К. 3. Психологи емоцій. URL: <https://cutt.ly/2Mqq2yL>.
2. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2007. 256 с.
3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної

психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

4. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с

Тема 11. Дослідження психічних станів і їхня регуляція.

Практичне заняття №11.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, особливости прояву психічних станів.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей прояву психічних станів:

1. Методика визначення рівня емоційного вигорання.
2. Експрес-діагностика схильності до невмотивованої тривожності (В.В. Бойко).
3. Методика схильності до стресу й соціальної адаптації Холмса й Праге.
4. Методика діагностики рівня соціальної фрустрованості Вассермана в модифікації В. Бойко.
5. Методика діагностики психічних станів по Айзенку.
6. Методика діагностики нервово-психічної стійкості.
7. Визначення рівня астенизації (ШАС).
8. Методика аутогенного тренування.
9. Методика позитивної м'язової релаксації (за Джекобсоном).

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної

психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

2. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.

3. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

4. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.

5. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 3-тє вид. - К.: Каравела, 2012. - 248 с.

Тема 12. Дослідження адаптація.

Практичне заняття №12.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, поняття адаптації, види (рівні) адаптації та їх характеристики.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей адаптації:

1. Різні аспекти адаптації, індекс життєвого стилю Г. Келермана, Р. Плутчика, Г. Конте,

2. Багаторівневий особистісний опитувальник «Адаптивність» О. Маклакова, С. Чермяніна.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова.

– Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.

2. Загальна психологія : практикум [текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.

3. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.

Змістовий модуль 3. Дослідження індивідуально-психологічних особливостей

Тема 13. Дослідження особистості.

Практичне заняття №13.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, поняття самооцінки особистості.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей особистості:

1. Дослідження самооцінки особистості.

2. Дослідження рівня домагань особистості за допомогою моторної проби Шварцландера.

3. Дослідження егоцентризму.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. - К. : Каравела, 2011. – 464 с.

2. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.

3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ

імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

4. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.

Тема 14. Дослідження темпераменту.

Практичне заняття №14.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, основні поняття про нервову систему й типи темпераменту.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей темпераменту:

1. Визначення типу нервової системи за динамічними характеристиками.
2. Діагностика типу темпераменту (Я.Стреляу).
3. Визначення типу темпераменту (за Г.Айзенком).
4. Дослідження властивостей нервової системи за допомогою опитувальника

В. Русалова.

5. Визначення властивостей темпераменту (за Русаловим).
6. Визначення психологічних характеристик темпераменту Б. Смирнова.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.

2. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.

3. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І.,

Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

Методики дослідження темпераменту

<https://studfile.net/preview/9089335/page:34/>

Тема 15. Дослідження характеру.

Практичне заняття №15.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, особливості характеру.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей характеру:

1. Дослідження схильності до ризику за А. Шмельовим.
2. Дослідження вольової саморегуляції (тест-опитувальник А.В.Зверкова й Є.В.Ейдмана).
3. Дослідження характерологічних тенденцій Т. Лірі.
4. Дослідження акцентуації характеру К. Леонгарда.
5. Методика аутоідентифікації акцентуації характеру Е.Г. Ейдемилера.
6. Опитувальник Сандри Бем по вивченню фемінності-маскулінності.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
2. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.

Тема 16. Спрямованість і мотивація особистості.

Практичне заняття №16.

План заняття

I. Теоретична частина: понятійно-категоріальний апарат теми, основні поняття про спрямованість і мотивацію особистості.

II. Проведення дослідження:

Дослідження особливостей спрямованості і мотивації особистості:

1. Методика «Спрямованість особистості».
2. Діагностика самооцінки мотивації схвалення (Д. Марлоу й Д.Крауна).
3. Виявлення мотивації на успіх чи уникнення невдач.
4. Опитувальник для оцінки потреби досягнення успіхів.
5. Методика «Потреба в досягненні» Ю.М.Орлова.
6. Методика: «Потреба у спілкуванні» Ю.М. Орлова.
7. Методика діагностики соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно й потребовій сферах О.Ф. Потьомкіній.

III. Оформлення протоколу дослідження

IV. Оформлення практичної роботи

Рекомендована література

1. Гордєєва Т. О. Психологія мотивації досягнення. URL: <https://www.litmir.me/br/?b=686119&p=15>.
2. Загальна психологія : практикум [текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Волошина, Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, О. В. Темрук. – К. : Каравела, 2005. – 280 с.
3. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
4. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир :

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: освоєння нових методик по кожній темі практикуму, рецензії на результати дослідження, створення анотованого каталогу психологічних тестів, виконання творчих робіт щодо тем занять, складання протоколів дослідження, звітів та рекомендацій.

1. Спостереженні за героєм кінофільму (на вибір) і подальшому складанні поведінкового портрета героя (з опорою на лінії аналізу, скласти протокол дослідження за результатом проведення спостереження (творча робота).

2. Переваги та недоліки бесіди та її тип. Типи питань у бесіді та особливості їх формулювання. Проведення бесіди на тему “вибір професії, скласти протокол дослідження за результатом проведення бесіди (творча робота).

3. Дослідження сприйняття часу. Методики, що застосовуються для дослідження сприйняття часу. Тайм-менеджмент у житті студента (Створення анотованого каталогу).

4. Дослідження індивідуальних особливостей уяви. Дослідження особливостей творчої уяви (Створення анотованого каталогу, рецензії на результати дослідження з теми практикуму).

5. Методики дослідження пам'яті з використанням візуального матеріалу (Створення анотованого каталогу, рецензії на результати дослідження з теми практикуму).

6. Освоєння нових методик, що застосовуються для дослідження пам'яті (Створення анотованого каталогу).

7. Мнемотехнічні засоби запам'ятовування (творча робота)

8. Методики дослідження логічного мислення (Створення анотованого каталогу).

9. Методики, що застосовуються для дослідження уваги. (Створення анотованого каталогу, рецензії на результати дослідження з теми практикуму).

10. Методи діагностики уваги у дошкільному віці. Методики для діагностики особливостей уваги дитини молодшого дошкільного віку. Методики для діагностики особливостей уваги дитини середнього шкільного віку та старшого шкільного віку (Створення анотованого каталогу).

11. Методики дослідження мови. Дослідження темпу усної мовної діяльності (Створення анотованого каталогу, рецензії на результати дослідження з теми практикуму).

12. Методики дослідження типологічних особливостей особистості (Створення анотованого каталогу, рецензії на результати дослідження з теми практикуму).

13. Характеристика опитувальників мотиваційної сфери особистості (Створення анотованого каталогу).

14. Рекомендації для вихователів щодо розвитку уваги дитини дошкільного віку. Рекомендації для педагогів щодо розвитку уваги дитини молодшого шкільного віку. Рекомендації для педагогів щодо розвитку особливостей уваги дитини середнього та старшого шкільного віку. Рекомендації по роботі з дітьми з різними типами темпераменту (творча робота).

15. Методика визначення рівня емоційного вигорання (Створення анотованого каталогу).

16. Дослідження емпатичних тенденцій (Створення анотованого каталогу).

Критерії оцінювання самостійної роботи

<i>Вид</i>	<i>Максим. К-сть балів</i>	<i>Критерії оцінювання навчальних досягнень</i>
Рецензії на результати дослідження	3	Вміння студента здійснювати аналіз, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень та оформлювати їх.
Створення	3	Вміння студента здійснювати

анатованого каталогу методик		узагальнення тестових методик, угруповання їх за змістом та видами.
Освоєння нових методик по кожній темі практикуму;	2	Проведення дослідження за методикою, інтерпретація результатів дослідження та оформлення результатів. у вигляді звіту.
Творча робота	2	Відповідність змісту роботи студента стосовно досліджуваного матеріалу та теми практичного заняття.

Форма підсумкового контролю - залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (5 балів за тему)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі демонструє володіння навчальним матеріалом, методиками по кожній темі практикуму, вільно, самостійно працює з методиками та аргументовано робить висновки, рецензії на результати дослідження з кожної теми практикуму, вільно

	<p>послугується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо).</p>
<p>Добре (4 балів за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послугується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p>
<p>Задовільно (3 балів за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки.</p>
<p>Незадовільно з можливістю відпрацювання (2 балів за тему)</p>	<p>Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни.</p>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Спостереження як метод психологічних досліджень у загальній психології
2. Бесіда як метод психологічного дослідження.
3. Властивості й види відчуттів. Класифікація методів дослідження відчуттів.
4. Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини.
5. Властивості й види сприймання. Особливості дослідження сприймання

людини.

6. Дослідження сприйняття часу.

7. Тайм-менеджмент у житті студента.

8. Властивості й види уявлень. Методики дослідження уявлень

9. Оцінка яскравості-чіткості уявлень за методом саморанжирування за допомогою опитувальника Д. Маркса.

10. Властивості й види уяви. Методики дослідження уяви.

11. Дослідження індивідуальних особливостей уяви.

12. Дослідження особливостей творчої уяви.

13. Властивості, види й процеси пам'яті. Методики дослідження пам'яті.

14. Вимірювання об'єму короткочасної пам'яті за методом Джекобсона.

15. Дослідження опосередкованого запам'ятовування.

16. Дослідження переважного типу запам'ятовування.

17. Мнемотехнічні засоби запам'ятовування.

18. Рекомендації для педагогів щодо розвитку пам'яті дитини молодшого шкільного віку.

19. Рекомендації для педагогів щодо розвитку особливостей пам'яті дитини середнього

та старшого шкільного віку.

20. Властивості й види мислення. Методики дослідження мислення.

21. Дослідження понятійного мислення за допомогою методик: «Порівняння понять», «Виключення зайвого», «Логіка зв'язків», «Логічність умовиводів».

22. Дослідження аналітичного мислення за допомогою методик «Логічні закономірності» Ліпмана, «Оцінка кількісних відносин», «Встановлення закономірностей».

23. Визначення лабільності-ригідності мислення за допомогою методики словесного лабіринту.

24. Рекомендації для педагогів щодо розвитку мислення дитини молодшого шкільного віку.

25. Рекомендації для педагогів щодо розвитку особливостей мислення

дитини середнього та старшого шкільного віку.

26. Властивості й види мови. Методики дослідження мови.

27. Дослідження темпу усної мовної діяльності.

28. Оцінка мовця за допомогою методу семантичного диференціала Ч.

Осгуда.

29. Властивості й види уваги. Методики дослідження уваги.

30. Вимірювання концентрації уваги методом Пьєрона- Рузера.

31. Дослідження рівня вибірковості уваги. Дослідження переключення уваги за допомогою таблиць Шульте, «Інтелектуальна лабільність».

32. Рекомендації для батьків дитини дошкільного віку щодо розвитку уваги.

33. Рекомендації для вихователів щодо розвитку уваги дитини дошкільного віку. 34. Рекомендації для педагогів щодо розвитку уваги дитини молодшого шкільного віку.

35. Рекомендації для педагогів щодо розвитку уваги дитини молодшого шкільного віку.

36. Рекомендації для педагогів щодо розвитку особливостей уваги дитини середнього

та старшого шкільного віку.

37. Адаптація. Методики дослідження адаптації.

38. Різні аспекти адаптації, індекс життєвого стилю Г.Келермана, Р.

Плутчика, Г. Конте.

39. Багаторівневий особистісний опитувальник «Адаптивність»

О.Маклакова, С. Чермяніна.

40. Поняття емоційно-вольових процесів, поняття довільних і мимовільних процесів, воля й вольова регуляція.

41. Локус контролю, шкала контролю Дж. Роттера,

42. Дослідження емоційно-вольових станів особистості.

43. Дослідження суб'єктивного контролю Є. Бажина, екстернальність і інтернальність.

44. Дослідження наполегливості.

45. Дослідження імпульсивності (тест-опитувальник В.А.Лосенкова).
46. Оцінка сугестивності, методика "Ціль-Засіб-Результат" (ЦЗР) А. Карманова.
47. Загальна характеристика понять «емоції» і «почуття», методики дослідження.
48. Дослідження емоційної чуйності (Меграбян/Эпштейн).
49. Дослідження настроїв (А. Лутошкін).
50. Методика діагностики оперативної оцінки самопочуття, активності й настрою (САН).
51. Особистісна шкала проявів тривоги (Дж.Тейлор, адаптація Т.А. Немчина).
52. Дослідження тривожності (Ч.Д. Спилбергер, адаптація Ю.Л. Ханін).
53. Дослідження емпатичних тенденцій (Меграбян/Эпштейн).
54. Дослідження психічних станів і їхня регуляція.
55. Методика визначення рівня емоційного вигорання.
56. Експрес-діагностика схильності до невмотивованої тривожності (В.В. Бойко).
57. Методика схильності до стресу й соціальної адаптації Холмса й Раге.
58. Методика діагностики рівня соціальної фрустрованості Вассермана в модифікації.
59. Дослідження самооцінки особистості.
60. Дослідження егоцентризму.
61. Основні поняття про нервову систему й типи темпераменту. Дослідження сили нервової системи.
62. Дослідження властивостей нервової системи за допомогою опитувальника В. Русалова.
63. Визначення психологічних характеристик темпераменту Б. Смирнова.
64. Методики вивчення властивостей нервової системи (сила, урівноваженість, рухливість).
65. Рекомендації по роботі з дітьми з різними типами темпераменту.

66. Рекомендації по роботі з дітьми з різними типами ведучей модальності.
67. Дослідження схильності до ризику А. Шмельова.
68. Дослідження вольової саморегуляції (тест-опитувальник А.В.Зверкова й Є.В.Ейдмана).
69. Дослідження характерологічних тенденцій Т. Лірі.
70. Дослідження акцентуації характеру К. Леонгарда.
71. Методика аутоідентифікації акцентуацій характеру Е.Г. Ейдемилера.
72. Опитувальник Сандри Бем по вивченню фемінності-маскулінності.
73. Основні поняття про спрямованість і мотивацію особистості, методики дослідження.
74. Методика «Спрямованість особистості».
75. Діагностика самооцінки мотивації схвалення. Опитувальник для оцінки потреби досягнення успіхів.
76. Шкала оцінки потреби в досягненні. Методика «Потреба в досягненні» Ю.М. Орлова.
77. Методика: «Потреба у спілкуванні» Ю.М. Орлова.
78. Методика діагностики соціально-психологічних установок особистості в мотиваційно й потребової сферах О.Ф. Потьомкіній.
79. Рекомендації та види рекомендацій.
80. Звіт та структура звіту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
2. Загальна психологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. - К. : Каравела, 2011. – 464 с.
3. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272

с.

4. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
5. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.
6. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.
7. Особистісно-професійне зростання: психологічні тренінги: навчально методичний посібник / За ред. проф. Л.В. Долинської, проф. О.В. Темрук. К.: Каравела, 2017. 560 с.
8. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 3-тє вид. - К.: Каравела, 2012. - 248 с.
9. Професійно-орієнтовані завдання з психології / За ред. О.Л. Музики. Навчальний посібник. (Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист № 1.4/17-Г-3165 від 28.09.2010 року) – 3-тє вид., перероб. і доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2010. – С. 9-23. http://zu.edu.ua/spf/psihol_vkl.html.

Додаткова

1. Герасімова Н. Є. Основи загальної психології : самостійна робота студентів [текст] : навч. посіб. / Н. Є. Герасімова, І. В. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. - 68 с.
2. Гордеева Т. О. Психологія мотивації досягнення. URL: <https://www.litmir.me/br/?b=686119&p=1> 5.
3. Дормашев Ю. Б., Романов В. Я. Психологія уваги. URL: <https://cutt.ly/tMqqOLF>

4. Загальна психологія : навч. посіб. / Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. – К. : ЦУЛ, 2012. – 296 с.
5. Ізард К. З. Психологи емоцій. URL: <https://cutt.ly/2Mqq2yI>
6. Погорільська Н. І. Математичні методи в психологічних дослідженнях [текст] : навч. посіб. / Н. І. Погорільська, О. В. Ходанович. – Київ : Київський університет, 2015. – 128 с.
7. Савчин М. В. Загальна психологія [текст] : навч . посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2011. – 464 с. – Режим доступу до сайту : <http://biblioteka.cdu.edu.ua/>

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Загальна психологія - Максименко С. Д. [Електронний ресурс] — Режим доступу <http://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/>
2. Бібліотека книг з психології <https://stud.com.ua/psihologiya/>
3. Бібліотека научної и учебной літератури. <http://sbiblio.com/biblio/default.aspx>
4. Виртуальная бібліотека по психологии [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://upsihologa.com.ua/skachat.php?kniga=77>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
6. Наукова бібліотека ОНУ ім. Мечникова [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://lib.onu.edu.ua>

Навчальне видання

ПРАКТИКУМ З ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Методичні рекомендації

до практичних занять з курсу
«Практикум з загальної психології»
для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Укладач

МОСТОВА Тетяна Дмитрівна

Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,86.
Тираж 300 прим. Зам. № 1013.

Надруковано у друкарні видавництва «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.